

FLENINGE MÖLLA

Fleninge Släkt- och Bygdeförening
Verksamhetsberättelse och Krönika
1999

UTDRAG UR FLENINGE SLÄKT OCH BYGDEFÖRENINGENS RÄKENSKAPER

för år 1998

Ingående Balans Konto:

Fondmedel	15.000:-	Kassa	710:00
Reservfond	37.199:19	Postgiro	6.863:37
Kapital	225.597:88	Bank	265.183:70
		Fastighet 27:14	5.000:--
		Museebyggnader	20:--
		Inventarier	20:--
	<u>277.797:07</u>		<u>277.797:07</u>

Vinst & förlust konto:

Mölla: Försäkring	3.256:--	Årsavgifter	28.050:- (10% till res. fond)	25.245:--
Underhåll	8.092:--	Fondmedel ränta		42:45
Museet: 47:1 Försäkring		Robur fond avkastn.		9.530:14
(F.d 27:14 och museét)	7.455:--	Dagbok ränta		1.531:63
Underhåll	13.845:50			
Elström	6.924:--	Gåvor		1.975:--
Vatten och		Hyra		16.775:--
renhållning	2.743:--	div.intäkt.		15.350:--
Föreningsomkostn.	12.411:50			
Pantbrev museét	2.775:--			
Avstyckn. Kost. 47:1	19.728:--			
Köp tillskotts mark 47:1	1.000:--			
Kapital	<u>- 7.780:78</u>			
	70.449:22			<u>70.449:22</u>

Utgående Balans konto:

Kassa	146:50	Fondmedel	15.000:--
Postgiro	1.852:12	Reservfond	40.004:19
Bank och Robur fond	265.782:67	Kapital	217.817:10
Museebyggnader 47:1			
(Fd museét och 27:14)	5.020:--		
Inventarier	20:--		
	<u>272.821:29</u>		<u>272.821:29</u>

Ur stiftelsen Sofia och Magnus Nilssons Minnesfond har kr 600:- utdelats till 2 personer och anslagits kr 250:- till gravunderhåll av Magnus Nilssons Familjegrav. På stiftelsens konto på Föreningsparbanken inestod vid årets slut 95.084:09

Ödåkra januari 1999

Clara Nilsson

Kerstin Samuelsson

Hjell-Wie Hansson

Siv Hagman

Therese Persson

Verksamhetsberättelse 1998

Föreningen har under året haft ca 400 medlemmar. Årsmöte hölls i Strövelstorps bygdegård lördagen den 7 mars. Mötet öppnades av föreningens ordförande, som också ledde förhandlingarna. Stadgeenliga val och ärenden föredrogs.

Till ny ordförande i föreningen efter Sven Rune Hansson, som undanbett sig omval, valdes Lars Nilsson. Till övriga styrelseledamöter omvaldes Siw Magnusson, Kerstin Sonesson, Kjell-Åke Henrysson och Torsten Persson.

Till suppleanter i styrelsen omvaldes Ingrid Erlandsson, Anders Wijk och nyvaldes Stig Håkansson. Till museikommitté omvaldes samtliga Arne Blom, John Friberg, Anna Magnusson, Olle Olofsson och Evy Persson. Till Suppleanter omvaldes Uno Nilsson och Gunilla Holmberg.

Hugo Jonsson och Gunvor Lindkvist omvaldes till revisorer. Till revisor-suppleanter omvaldes Eva Frigell och Carl Johan Bernhold.

Till att representera föreningen vid Skånes Hembygdsförbunds årsmöte valdes Evy Persson, Kerstin Sonesson och Anna Magnusson samt som suppleanter Gunilla Holmberg och Arne Blom. Evy Persson utsågs till föreningens press-referent.

Vid val till valberedning omvaldes Pher Franke (sammankallande), Erik Johansson, Göran Håkansson, Karl Erik Blomkvist och Rut Bosson.

Till att var för sig teckna föreningens firma utsågs ordföranden och kassören.

Årsmötet beslöt i enlighet med styrelsens förslag att årsavgiften för kommande verksamhetsår skall vara 50:- kr för enskild medlem, och 100:- kr för familj. Innan mötet avslutas framför den avgående ordföranden Tack till alla som stöder och hjälper föreningen i dess verksamhet. Vice ordföranden fortsätter därefter årsmötet med att framföra föreningens tack till avgående ordföranden Sven Rune Hansson för det stora arbete han under många år lagt ner i föreningen.

Sedan avslutas årsmötet och Sven Rune Hansson överlämnar ordförandeklubb till föreningens nye ordförande Lars Nilsson. Kvällen avslutas som vanligt med supé och dans. Styrelsen har under året haft 4 protokollförda sammanträden varav 3 tillsammans med museikommitén.

Byggedagen var den 29 mars med gudstjänst i Fleninge kyrka och sedan kaffe i Församlingshemmet, där Erik Johansson och Kjell-Åke Henrysson och Adolfs-son underhöll vid kaffet. I församlingshemmet underhöll också John Isberg och Rose-Marie Green med sång och musik.

I museet, som också var öppet, spelade nyckelharpsgruppen "Gränsfall" under ledning av Sven-Åke Adolfsson. Ca 120 personer deltog i byggedagen.

Årets bussutfärd för föreningens medlemmar och deras familjer ägde rum den 23 maj. Starten gick från Fleninge klockan 9.00 och en och en halv timme senare var vi framme i Onslunda på Österlen, där medhavd matsäck intogs vid Onslunda

hembydsmuseum. Här fanns mycket att se på bl.a. en diverseaffär från 1800 talets slut, skolinventarier, gamla jordbruksredskap och vagnar, men framför allt var museet uppbyggt kring tillverkning av borstar från 1800 talet början, från den hantverksmässiga borstframställning till den maskinella tillverkningen. En tidigare anställd vid borstfabriken demonstrerade den hantverksmässiga borstbindningen.

Numera har all tillverkning vid borstfabriken i Onslunda upphört. Nästa anhalt på vår tur var Simrishamn, vars museum presenterade allmogekultur, fiske och sjöfart m.m. i ett fem våningar högt gammalt spannmålsmagasin från 1848. I stället för museibesök kunde den som så önskade ta en promenad i staden.

Middag intogs i Kivik på ett konferens hotell vid havet. Därefter fortsattes resan till Öveds kyrka där barol Ramel, Övedskloster berättade om kyrkan och om dess svårigheter att bedriva verksamhet i en församling med ungefär 200 församlingsbor. Kvällskaffet dracks på Sjögården vid Harlösa, där innehavaren avslutade vår utfärdsdag med visor till eget gittarrackkompanjemang.

Utfärd för styrelse och museikommité med familjer var den 4 juni och gick till Krapperup. Där fick vi se och höra om slottet och dess historia under trevlig och kunnig cicerons ledning.

Skånes hembygdsförbunds årsmöte hölls den 14 juni i Brösarp på Österlen och vår förening representerades med 3 personer.

Årets mölledag var den 6 juli och då hölls möllan öppen kl 10-16 och museet kl 13-16.

Ödåkradagen var i år den 29 augusti och hade många utställare. Vår förening deltog med en utställning företrädesvis om gamla "Mått och vikter", mycket trevligt ordnat av några av föreningens medlemmar.

Den 27 september besökte 1938 års konfirmander museet, efter att först ha deltagit i Gudstjänsten i Fleninge kyrka. Ett 25-tal personer kom till museet och många var imponerade av allt som fanns samlat där.

Tre av styrelsemedlemmarna deltog i en textilkurs i Klippan den 6 oktober, ordnad av Skånes Hembygdsförbund.

Alla Helgons dag den 31 oktober hölls museet öppet för visning kl 13.00-16.00.

Föreningen stod också i år som värd för Öppen gemenskap den 8 december i samband med Luciafirande.

Under året har en del besökare kommit för att samla fakta om bygden ur museets rikhaltiga material. Även släktforskare har utnyttjat vårt arkiv.

Renoveringsarbeten och förbättringar pågår kontinuerligt. Möllan har målats så när som på grunden och vingarna, som skall färdigställas kommande sommar. Korsvirkeslängans östra gavel har på insidan klätts, för att få väggutrymme att

bättre exponera föremål. I museibyggnaden har mellersta rummet helrenoverats. Väggarna är målade och tapetserade och golvet helt nylagt. I klockaregårdens loge och i korsvirkeslängan har inventarier försetts med etiketter.

Ett mindre markområde söder om museet och klockaregården har förvärvats under det gångna året.

Till alla som under året på olika sätt stött föreningen i dess verksamhet framför föreningen ett stort TACK.

Siw Magnusson avtackar Sven Rune Hansson och välkomnar Lars Nilsson som ny ordförande.

Som framgår av årsberättelsen lämnade Sven Rune Hansson ordförandeposten vid årsmötet 1998 efter att ha lett föreningen i nästan 20 år. Under Sven-Runes tid har mycket hänt inom föreningen bl.a. har möllan renoverats och försetts med nya vingar och är nu i mycket gott skick. Museibyggnaden har förvärvats av kommunen och en del mark, som hört till klockaregården har köpts till, så att föreningen nu har en rejäl tomt söder om museet. Dessa förvärv har varit Sven-Runes stora önskan att få genomföra. Men naturligtvis finns det alltid saker som skall göras och vi hoppas och vet, att även om S-R inte längre har ansvaret kommer han i alla fall att inte helt koppla bort hembydsföreningen. Så väl insatt i föreningen som han är har han mycket att ge råd och anvisningar om och kan naturligtvis fortfarande hjälpa till och stödja oss med mycket.

Styrelsen och föreningen tackar för ett stort engagement under många år. Samtidigt hälsar vi vår nye ordförande Lars Nilsson välkommen till ett intressant arbete och önskar honom lycka till.

STYRELSEN

Väder och skörd

Den gångna sommaren 1998 var inte som vanligt. Det var en av de kallaste och regnigaste på hela 1900-talet och antalet soltimmar blev bland de lägsta. Det är inte bara i Sverige som vädret var på stridshumör, utan nästan på hela jordklotet var vädret inte sig likt. I Mellanamerika har flera häftiga stormar dragit fram, där tusentals människor omkommit eller blivit hemlösa. Dessutom var det ovanligt många översvämningar då rikliga regnmängder uppmättes, inte bara inom Europa utan även i andra världsdelar.

Januari månad dominerades med mildt väder av undantag i slutet av månaden då det var minusgrader och en halv veckas snötäckt mark. Nederbörden blev 48 mm.

Februari var en av de varmaste månader sedan 1860 då mätningarna av temperaturen började. Medeltemperaturen var upp till 6 grader över det normala. Flytfåglarna strömmade in över landet i tron att våren var kommen. Vintergäck stod i blom liksom snödroppar och krokus. Även fruktträden började visa tecken på att våren var på väg. Nederbörden för månaden blev 69 mm.

Mars var nederbördsrik första veckan då det kom inte mindre än 47 mm, lika mycket som det kom under hela mars månad under de två gångna åren. Med denna stora regnmängd på kort tid kan man lätt förstå att det bildas många småsjöar.

Vädret var under månaden huvudsakligen kallt, några minusgrader på natten förekom ett antal gånger. Under ett antal morgontimmar när marken var frusen har utkörning av gödning förekommit i mitten på månaden. Som många gånger tidigare har våren kommit med värme när släkt och bygdeföreningen har sin årliga hembygdssdag som i år var förlagd till den 29:de. Temperaturen steg till något över 10°. Nederbörden blev som ovan nämns 47 mm.

Första *April*, vårbruket kom igång i Skåne. Ja det kunde fått fortsätta, men ett kraftigt snö och regnområde drog fram över landet tillsammans med hård blåst den 2-3:de. 33 mm på 2 dygn var mer än vad jorden tålde vid denna tid på året, jorden var tillräckligt våt förinnan. Fleninge Släkt och bygdeförenings korsvirkeslänga har ett halmtak som höll på att fara illa vid den kraftiga blåsten. Om inte ett tidigt ingripande hade skett kunde hela halmtaket varit borta, dock blev bara c:a 1,5 m² skadat i nedre hörnet på taket. Omkring den 23:de var vårbruket igång igen för en kort stund innan regnet återigen föll. Först den 30:de var det äntligen tid för den riktiga våren, värmen steg rekordartat upp emot 20°. Resten kunde sås men lerjordarna var allmänt inte bra, den var våt och seg av det myckna regnandet. De förstsådda grödorna var uppkomna i slutet på månaden och såg faktiskt bra ut. Regnmängd blev 64 mm.

Efter en något sval inledning av *Maj* månad kom värmen omkring den 15:de men vinden var fortfarande kall. Omkring den 17:de sås det konservärter på flera ställen i Fleninge. Jorden var nu torr så det rök vid bearbetningen. Det tycks ha såtts mycket ärter i år men många av fälten är foderärter. Det var mycket liten rapsodling i våra trakter under det här året. 25 mm regn föll näst sista veckan

vilket också var välkommet. I övrigt har ingen mer nederbörd fallit under månaden. Pingstdagen inföll den 31 maj och solen sken från en molnfri himmel. Sommarvärmen började dra sig in över landet och nypotatisen började säljas i butikerna mera allmänt till ett pris av c:a 12:-/kg.

Juni månad var överlag sval och en mycket regnig månad. Regnmängden blev 164 mm, ett nytt rekord mot tidigare 123 mm. Den 15:de började det regna ihållande. Sammanlagt föll det 60 mm under tre dagar. Med denna rikliga regnmängd ruttnade många jordgubbar bort. Dessutom var det problem att ta upp potatisen då inga maskiner kunde ta sig ut på de våta markerna. Helt problemfritt var det inte med höbärgningen heller då regnet fördröjde arbetet. Sista veckan var det åska och regnskurar var och varannan dag. Växterna trivdes i detta regniga och mulna väder i början, men mot slutet av månaden blev det för mycket ändå.

Nog hade man hoppats att vädret skulle bli bättre i *Juli*, men ack nej! bara regn, regn och kyligt, inte över 20°. Turisterna lyste med sin frånvaro på campingplatserna. Badstränder låg nästan öde, fränsett någon enstaka dag. Det fanns soldyrkarne, men knappast någon som badade. Den ostadiga väderleken råder stort sett över nästan hela norra Europa. Grödorna ruttnar bort, framför allt ärtor och betor för illa. Det var lättträknade dagar som solen var framme, även om det inte regnade en dag så var det mulet. Den 27:de var det enstaka skördetröskor ute och tröskade höstkorn. Vattenhalten var trots allt låg i kärnan, det största problemet var framkomligheten i de våta markerna. Det talades mycket om den tråkiga sommaren, ingen har varit med om en så regning period som juni och juli. Nederbörden för juli uppgår till 134 mm fördelat på 25 dygn (normalt 72 mm fördelat på 11 dygn). En regnmängd på 277 mm på 2 månader, (juni och juli) det är nästan hälften av normal årsnederbörd.

Augusti och semesterfirarna återgår till sina jobb. De flesta är lika vita på huden som innan semestern började, en del har lyckligtvis blivit bruna. Och det kan kanske tänkas att de har befunnit sig på sydligare nejder under sommaren. Medan vi dränks i vatten i norra Europa så plågas de av värmebölja vid Medelhavet och Mellanöstern. Från Spanien rapporteras det att de relativt svala somrar som är kända över norra Spanien där stönar man av hetta. Liksom på andra håll i regionen klättrade temperaturerna över 40 gradersstreck. Även runt Antalya i Turkiet visade termometern över 40° mot normalt 34°. I Eliat vid Röda havet nådde temperaturen 47°. Hettan i Israel beskrivs som den värsta på 34 år. Som en jämförelse kan vi notera att inom Sverige var temperaturerna ganska likvärda över hela landet den 10:de, t.ex. Ängelholm 19, Stockholm 19, Östersund 13, Luleå 16, och Kiruna 13°.

I mitten på månaden tröskades konservärtor i Fleninge, det var bara delar av fälten som kunde tas till vara, resten var förstörda av nederbörden. Enligt jordbrukschefen på Svenska Nestlé, så var skörden av konservärtorna så gott som obefintlig i Nordväst Skåne. Augusti var den månad som vi hoppades skulle bli en bra skördemånad, åtminstone ville lantbrukarna det, efter de evinnerligt regniga sommarmånaderna. Höstraps var det inte på många fält i våra trakter so tidigare nämnts. Men det sades att avkastningen var stor åtminstone söderöver

där det uppgavs en skörd på 35-40 dt/ha. Höstkornet gav också en hygglig skörd ifrån sig. Den 20:e fanns det fortfarande höstkorn kvar oskördat (normal tid är den 20:de juli) på grund av de våta markerna, skördemaskinerna har helt enkelt inte kunnat ta sig fram. De sista 10 dagarna på månaden har vädret stabiliserats betydligt men det kom skänneregner ofta så skördearbetet fick avbrytas ideligen. Vattenhalten var mycket hög, trots det fick man skörda ändå för torrare än så blir det inte när skördetiden glider iväg mot september, v/h låg mestadels mellan 18-25%. Skånska Lantmännen beräknar att endast 30-40% spannmål var skördat den siste augusti. Regnmängden för månaden blev 58 mm.

Den förste *September* kom ett högtryck in över Sverige och därmed var skörden i full gång. Fram till den 9:de var det underbart fint skördeväder och spannmålshögarna växte i höjden på mottagningsplatserna. I mitten på månaden blev det tid för en ny regnperiod igen då det föll 60 mm på den redan mättade jorden. Fortfarande fanns det vårvete och havre kvar på åkrarna, inte bara här i Helsingborgsområdet utan även halvvägs neråt Skåne. För att inte nämna övriga Sverige som hade väldigt mycket spannmål kvar att skörda. Betupptagningen började i Fleningeområdet omkring den 25:tr. Men något unikt var det nog att samtidigt som betupptagning pågick så var grannen i full färd med att tröska vete eller havre medan den tredje grannen sådde vete. Någon mekanisk jordbearbetning har knappast kunnat utföras. Höstplöjning skulle också varit påbörjad i slutet av månaden som sagt, vädret kan ställa till förtret. Nederbörden för månaden blev 67 mm. Och temperaturen höll sig mellan 15-18°.

Oktober inleds med ypperligt fint väder, solen lyster från en molnfri himmel medan den relativt kraftiga vinden torkar upp jorden. Sådd av vete kunde utföras snabbt även om det var tre veckor försenat. De små betorna skulle också upp medan det var någorlunda torrt. I mitten på månaden började de sedvanliga lågtrycken vandra in igen över landet. Regn och hagelskurar slog kraftigt mot fönstren medan den kraftiga blåsten slog av de orangefärgade bladen på träden som hade börjat skifta färg. Det verkliga höstvädret gav sig till känna. Kylan vandrade nedåt landet och 1/2 m snö hade redan fallit i norra Lappland. Oktobermånaden lider mot sitt slut och någon brittsommar blev det inte. Det är tråkigt att behöva nämna att regnmängden var stor även denna månad. Det föll inte mindre än 132 mm. Stora vattenpölar stod i de nysådda vetefälten, medan betorna stod kvar i jorden.

November månad var många betodlares räddning. Innan köldknäppen slog till ordentligt den 19:de med -8° på natten kom många betor upp, men det fanns ändå ett antal hektar kvar i jorden vid månadens utgång. I slutet på månaden föll det 1 dm snö i nordvästra Skåne. Nederbörden blev 43 mm.

Vädret fortsatte med att vara kallt och snö föll då och då dock inte i någon större omfattning i början på *December* månad. I ett litet område runt Gävle föll 150 cm tjockt med snö under ett dygn. Trafiken stannade helt några dagar innan man fick skottat fram alla vägar igen. Däremot slog vädret om i Skåne till en mild väderlekstyp. På Luciadagen föll 15-20 mm regn på frusen mark som åstadkom glashala vägar. I mitten på månaden togs det upp betor bl.a. i

Gunnarlunda och i Hasslarp. Enligt betkontrakten skall betodlarna leverera en viss mängd socker men på grund av den dåliga betskörden så var detta omöjligt. Sockerbruket (Danisco) gav med sig efter påtryckningar från odlarna att få lämna den sockermängd som var möjlig utan någon bestraffning för uteblivet sockerleverans. Nederbörden blev för månaden 500 mm.

Sammanfattningsvis: Vintermånaderna var ganska så milda, våren kom tidigt men blev samtidigt väldigt utdragen. Stort sett hela April månad och lite in i Maj var vårbruket igång med flera avbrott. Någon riktig sommar blev det inte. Det var snarare höstvädret som kom extra tidigt. Skörden pågick från slutet av Augusti och fram till början av Oktober. Höstspannmålen avkastade relativt bra medan de vårsådda var sämre, vattenhalten var hög under hela skördeperioden medan falltal och protein var si och så. Många betfält gav bara halv skörd medan vissa fält kunde ge 75% av normal skörd. En del betor som togs upp sent och som var frusna, var inte leverasdukliga på grund av att de frusit och tnats i omgångar. Det fanns spannmål, sockerbetor, potatis kvar oskördade i Sverige vid årets uggång. När man nu summerat den totala skörden i Skåne 1998 kan man endast notera att Nordvästra Skåne haft ett tufft år, vädret har inte varit med jordbruket där. Resten av Skåne har fått bra skördar av god kvalitet.

Sammanräkning av nederbördsmängderna enligt ovan blir 901 mm. Eftersom nederbördsmängden för året varit så stor har en kontroll gjorts hos SMHI där meteorologen uppger att nederbördsmängden blev 877 mm i Helsingborgsområdet och i Ängelholmsområdet 958 mm.

Göran Sonesson

Krönika 1998

I mitten av Juli rusade en maskerad man in på Föreningssparbankens kontor i Ödåkra. Kassörskorna fick order att lägga sig på golvet. Sedan plockade han till sig pengar och försvann på cykel. Polisen förhörde en del vittnen, men någon miss-tänkt kunde inte gripas.

Under hösten byggdes en gångtunnel under järnvägen längs Björkavägen och man byggde en hållplats intill för tågen mellan Helsingborg och Ängelholm, Pågatåget.

I september var det kommunal- landstings- och riksdagsval i landet. Socialdemokraterna gick tillbaka men fortsatte att regera med stöd av miljöpartiet och vänsterpartiet. I Skånes region blev det dock borgerlig majoritet och så även i Helsingborgs kommun.

I oktober lades Föreningssparbankens kontor i Ödåkra ner trots stora protester. Nu måste man anlita kontoren i Statten eller Mörrarp i stället.

Ett nytt hus är under uppförande vid Grönegatan på en tomt som stått obebyggd i många år.

På nyåsaften brann en villa vid Cedergatan i Ödåkra ner till grunden.

Pågatågsstation i Ödåkra

Höstmånaderna 1998 och en bit in på nyåret 1999 har gamla Ödåkra varit en stor byggarbetsplats. Inte många arbetare men många maskiner, grävmaskiner och för tillfället inhyrda lyftkranar. Otaliga lass schaktmassor har fraktats bort för att en gångtunnel under järnvägen skulle kunna bli verklighet. Tunneln med sin betongkonstruktion, belägen strax intill genomfarten skall skapa större trygghet för skolbarnen, men även för andra trafikanter. Arbetet med att skapa av och påstigningsperronger är också ett stor arbete. Lyftkransförarnas precisionsarbete med stora tunga lyft är berömvärt. Alla bilar som passerat järnvägsövergången utan fällda bommar har visat stort tålamod. För den skull har inga olyckor hänt när detta skrives. Inte heller från banverket eller övrig entreprenadpersonal har några skador rapporterats från det många gånger svåra arbetet.

En bit gammal järnvägshistoria kan fogas till detta: En teckningslista för aktier till en föreslagen järnväg mellan Helsingborg och Ängelholm. Hugade spekulanter fick betala 100 kr per aktie. Att intresse fanns visar de olika beloppen som tecknats. Projektet ingick i Skåne Hallands järnväg och tiden är 1875.

Olika alternativ fanns för sträckningen av banan, Nämner ett par av dessa: Helsingborg - Pålshö - Allerums kyrka - Vestraby - Rögla - Vålinge - Sandåkra - Wilhelmsfält och Ängelholm. (Bönderna i Allerum satte sig emot förslaget de ville inte ha sina åkrar styckade).

Pålshö - Ödåkra - Möllarp - Östraby - öster om Vålinge kyrka - Sandåkra - Wilhelmsfält och Ängelholm. Även "vägen" om Flening nämns. Ödåkraborna var troligen inte särskilt glada för sträckningen för nämndemannen Ola Persson i Ödåkra fick när sträckningen blev klar 14,3 kappeland eller 0,207 hektar åkermark exproprierad.

En särskild karta hade upprättats för ändamålet. Priset på jorden är dåligt läsbart på grund av att dokumentet är vattenskadat. Men Ödåkraborna kan vara glada över att en bit järnvägshistoria finns bevarad från denna tid.

För Ödåkra har järnvägen betytt mycket och med Pågatåget blir det kanske ännu mer. Den 9 januari 1999 invigdes den nya Pågatågslinjen mellan Ängelholm och Helsingborg med lite festligheter på de mellanliggande stationerna Kattarp och Ödåkra, som funnits tidigare, och Maria, som är en ny station och ligger vid Berga industriområde. Den 10 januari skulle man lära allmänheten att använda Pågatåget och hela dagen åkte man gratis på den nya linjen och många tog tillfället i akt att åka.

Då Pågatågen är försedda med namn på skånska personligheter, verkliga eller fiktiva, kan det vid nästa tågdrop vara trevligt om vi kunde få ett namn med lokal nordvästskånsk anknytning.

Knut Thulin

"Andelsmejeriet i Ödåkra"

1890 talet är ett dynamiskt årtionde. Industrialiseringen är stort på väg inom flera näringar. Den som har kapital vill gärna se att det växer med högsta möjliga ränta.

En odalman i Ödåkra infodrar en offert från Holmbergs mek. verkstad i Lund angående hel utrustning till ett mejeri. Han fick svar den sjunde oktober 1891 där arbete och maskiner specificerades var för sig. För en arbetare debiterade företaget fem kronor per dag och räknar arbetstiden till tio timmar pr dag. Kost och logi svarar beställaren för, liksom en del handräckning med murning och dylikt. Totalsumman för det maskinella belöper sig till fyratusenfyrahundra kronor. Ritningar får under inga omständigheter kopieras eller lämnas till konkurrenter.

Sedan vintern gått och sommarsolen lyser som bäst i juni 1892 läses följande (ordagrant).

Sedan inom orten af lantbrukare uttalats en allmän önskan att ett andelsmejeri borde om möjligt komma till stånd, så har sammanträde med kringliggande Orts Lantbrukare den andre dennes i ärendet hållits dervid det ansetts och vunnit samtliga nerverandes bifall att ett andelsmejeri snarast möjligt torde uppföras, samt att läget för detsamma borde bliva i närheten av Ödåkra järnvägsstation. (observera längden på ovanstående mening).

Stadgarna med 26 paragrafer, lånade från Kropps mejeri har blivit efter justeringar föredragna och godkända. (mejeriet i Kropp är i maj månad 1892 klart vad beträffar byggnaden, och maskininstallationer pågår enligt brev därifrån).

För att ett mejeri skulle bli verklighet i Ödåkra tillsattes en kommitté, som skulle ha hand om teckningen av levererad mjölk till gårdarna. Mängden mjölk räknas i kannor (en kanna=2,617 liter). Behovet är minst 700 kannor per dag. Teckningslistan visar att 960 kannor blev tecknade eller cirka 2500 liter per dag.

Lönsamhetskalkyl eller som det hette på den tiden en "tablå" visar att av 26 liter mjölk erhålles ett kg smör vilket i genomsnitt kostar 2 kronor och 10 öre, alltså 8 öre pr liter mjölken vartill kommer värdet för skummjölken af minst ett öre pr liter. Således uppgår värdet för sötmjölken till ett sammanlagt värde 9 öre pr liter. Om föreningen kan påräkna att dagligen till mejeriet aflemnas 900 kannor söt mjölk eller 2335 liter så skulle utgifterna till mejeriets drift och underhåll pr dag fördelat pr levererad mjölk blifva omkring 1,1 öre, alltså skulle priset för mjölken kunna blifva 7,3 öre, lägges härtill af skummjölken med ett öre erhålles för mjölken summariskt 8,3 öre.

Mejeriets utgifter

Approximativt beräknade: Amortering av lånet kr	1,400
ränta på lånet kr	700
Stenkol	800
löner och andra utgifter	3.296
Som fördelade på 365 dagar gör 16,99 pr dag.	

Beräkningar talar också om att mejeriet borde stå färdigt under mitten av 1893. Några protokoll från denna tid finns inte. Projektet stötte tydligen på för stor konkurrens från både Kropps och Allerums mejeri, som stod färdigt år 1894.

Drömmen om att från Ödåkra leverera smördrittlar fulla med gott smör till England blev bara en dröm, - och nu 1998 finns det inte längre någon lantbrukare i Fleninge och Ödåkra, som har mjölkkor.

Knut Thulin

Några glimtar ur bygdens historia

I månader talades det i byn om att gården Duvestubbe var till salu, och en dag långt ut på höstkanten 1998 blev det ägarbyte och eftersom Duvestubbe är en stor gård blev priset därefter, och här ett par korta glimtar ur gårdens historia.

1916 ägs gården av norske medborgaren Axel Beck. Den 10 och 11 mars 1916 äger en stor auktion av "yttre inventarier" och "inre löseegendom" rum. Auktionsskatalog är signerad med A. B. Några djur såldes troligen inte vid detta tillfälle.

Av yttre inventarier kan nämnas ett parti täckekäppar och "tillingar" (årsskott från säl), bönkäppar. En slaktbänk och två saltkar, trollhoppa, träharv, oliverplog samt en kakkross från Ystads mekaniska verkstad. Självbindande skördemaskin med förställare Mc Cormick, lokomobil och fyrafotströska, stenvagnar och sten- as, sex bolstervagnar. Bland seldonen märks bröstor, koller, etthundrafyrtio tjuder med grimmor och aderton selar (arbets), såväl herr som damsadel och livkläder till kusken, trehundraatjugosju kubikfot trädskoal (troligen från nuvarande Duvestubbe skog) totalt femhundra rop.

Från de tjugofyra rummen såldes också femhundra rop varifrån kan nämnas komod, målad, med servis, badkar för barn, ett antal toilettspannar, gardiner från de olika rummen, orientaliska mattor, kristallkronor från flera av rummen varav en antik venetiansk, som kostade femhundraatjugo kronor (i övrigt sparsamt med prisuppgifter).

En herr Rydberg blev ägare till ett fantasibord i barockstil. Bland finare möbler kan nämnas divanbord i polerad björk och stolar av mahogny. I gästrummen fanns lavoier med marmorskivor. Dessutom såldes glas och matserviser i många delar, lampor både för fotogen och elektriskt ljus. Museisakerna upptogs för sig själv där vapen, böcker, urnor, kopparsaker och en husbehovsbränneriapparat med kylare och kittel får avsluta auktionen.

1918 övergår gården till en dansk ägare E.C.Bruhn.

Från 1921-1925 arbetar Verner Johansson på Duvestubbe gård. Han begär betyg från denna tid. Bruhn skriver ut detta från Espergærde den fjortonde mars 1927. Bruhn skriver i betyget att det är en förnöjelse att giva honom detta. Verner har varit villig, flitig, ordentlig och sista delen av sin tjänstgöring kört gårdens traktor och att den blivit mycket använd. Betyget behövde Verner för han arbetar sen på Ödåkragården hos O. Persson tills det är tid med exercisen.

Knut Thulin

Biskopen

Muséet i Fleninge har tacksamt mottagit sex av Anders Perssons dagböcker, skrivna mellan 1917 – 1941 och förmedlade genom museiintendenten Gustaf Åberg.

Fleningebon Anders Persson – Biskopen kallad, var en säregen målmedveten och arbetsvillig man, en man som strävade efter högre bildning. Han föddes den 19 november 1860 som son till husman Per Andersson, Fleninge no 30 och hans hustru Johanna Nilsson. Anders var yngst i en syskonskara på sju barn.

Den 29 mars 1893 gifte sig drängen Anders Persson, då på Gunnarlunda 36, med pigan Petronella Andersson född den 3 juli 1862 i Bårslöv. Hennes bror var Nils Andersson Granath, som var skomakare i Strövelstorp. Anders och Petronella fick tre barn, Emma, Anna och Hjalmar. Emma blev folkskollärarinna i bl a Ebbarp vid Perstorp. Anna utbildade sig till sjuksköterska i Uppsala med fortsättningskurs i Stockholm och senare tjänst i bl a Helsingborg. Hjalmar blev trädgårdsmästare med elevtid i Påarp, Sofiero och Rosendahl. Han gifte sig i Östergötland och hade tjänst 1941 i Moholm i Västergötland, där han tog sig namnet Flenninger. Paret hade då två barn.

Till barnens utbildning tog Biskopen lån i Fleninge Sparbank och skötte alla amorteringar och räntor. Familjesammanhållningen var god och barnen kom ofta hem. Emma plågades av reumatism, men gifte sig nyårsdagen 1937 med Hjalmar Magnusson och flyttade till nybyggd funkisvilla i Perstorp.

Många är väl de Fleningebor, som har tidiga barndomsminne av denne man-Biskopen- när han kom snabbt vandrande på vägen till eller från sitt arbete. På söndagar var han klädd som herreman i kavaj, rock och silverkrycka på väg till en , och ibland två kyrkor, för att lyssna på predikningar och efteråt diskutera med prästen. Det gick så långt, att t o m prästen kom till Biskopen för att disku-

tera kommande predikan. I ett fall hände det, att en präst i V. Broby kyrka fick påpekat, att det var samma predikan, prästen hållit som sin provpredikan i Strövelstorp. Troligtvis är detta anledningen till benämningen, Biskopen.

Hans sex olika dagböcker ger intressanta inblickar i händelser mellan 1917 och 1941 i bygden och världen. Sakerligen har det funnits dagböcker före 1917 skrivna av Biskopen, men dessa har ännu så länge ej kommit fram i dagsljuset. Biskopens arbete bestod i trädgårdsunderhåll, att tjära tak, lägga ny rygging där det behövdes samt såga och hugga all ved till Fleninge Småskola, Fleninge Norra skola, Gunnarlunda Småskola och efter 1930 Fleninge Högre folkskola –av Biskopen kallad Högskolan- , Fleninge Sjukstuga, Banken och Ålderdomshemmet. Därtill avloppsrensning, dräneringsgropning, väggropning samt arbete vid de stationära tröskorna drivna med lokomobil och senare med elektricitet. Biskopen tog även arbete vid sådd och skörd. När det blev tid över arbetade han med stenhuggning och på vintern med kvasttillverkning inomhus. För en tunna stenskärv betalades 1.50 kr och för en meter gropning 50 öre. Biskopen förde noggranna anteckningar på antalet travar, säckar och kilo och ibland även antalet vedklabbar. Hans hustru Petronella drar sitt strå till stacken genom diverse arbeten i hemmen i Fleninge och Strövelstorp. Även hon vandrar fram och tillbaka till arbetet och ibland går Biskopen för att möta henne.

Familjen bodde på olika platser i Fleninge, men den 1 oktober 1926 flyttar familjen till eget hus i Strövelstorp. Det är andra huset på vänster sida av vägen söderifrån och närmsta granne till Dahlmans affär. Det är Granath, som testamenterat sitt hus till sin syster. Själv bor han kvar till sin död 1933. Det blir nu längre att gå till arbeten i Fleninge och ibland tar de bussen till hjälp. Det går nio bussar på vardagar och tio på helgdagar.

Plock ur dagboken.....

19/1 1917 Slädparti på många håll

1/2 Det stora Ubåtskriget mot England har satts igång av Tyskland. 21 fartyg har förstörts

8/2 På bostället inkvarteras krigsfolk med hästar och artilleri från Kristianstad.

26/2 I föregående vecka blev i Panamakanalen Sveriges största segelfartyg, Hugo Hamilton, sänkt av en tysk ubåt. Fartyget hade full last av Chilesalpeter.

6/3 Det rasande kriget pågår. Inga utsikter till fred.

13/6 Tvenne dödsdomar är avkunnade. Mördaren Gyllenpalm i Stockholm och barnamörderskan Hilda Nilsson i Helsingborg, som mördat 8 barn.

27/11 Krigsteleggrammen talar mycket om fred.

- 12/2 1918 Kl. 2 em. utbröt eldsvåda i Bror Hans gård. Loge och stallbyggnad nedbrann. Alla kreatur räddades. Orsaken var elfel.
- 9/10 Spanska sjukan härjar. Det första dödsfallet i Ödåkra. På två veckor dör 92 personer i Helsingborg.
- 30/3 1919 Landstingsmannavalen pågår inom länen. I tisdags (25/3) var första gången att kvinnorna rösta. Fredslutet nalkas. Skall vara färdigt den 15 april.
- 28/6 1919 Freden undertecknas.
- 14/3 1920 Klockareprov av fröken Elma Löwegren från Listerby.
- 20/3 Gamlegård i Kattarp nedbrann. Tre familjer blev hemlösa.
- 2/8 Thilda begravs. Vi samlas på Mörarps Gästgivaregård och intog middag –fint gille- och sedan kom liket från Ödåkra och procetion till Hässlunda. Jordfästningen förrättades av kyrkoherde Bergstrand, återfärden hem med skjuts hos Anna Hansson, och blev det ett stort åskväder, vi var inne hos Carl Nilsson på kafferep.
- 4/8 1920 Skånska Mässan i Malmö begynnes i måndags och fortsätter till den 8:e och gives ett gott resultat enär många krämare från både inom och utomlands anlant.
- 31/12 1921 Vid riksdagsmannavalet blevo 5 kvinnor intagna i första Kammaren och 4 i andra Kammaren. Skall dessa varelser kunna uträtta något mer än storherrarna?
- 28/8 1922 Förbudsröstningen utföll i Fleninge med 92 Ja och 447 Nej.
- 21/5 1923 Bestämdes en ny orgel -20 stämmor- en kostnad av 18 300 kr, färdig den 1 juni 1924.
- 9/6 Skolbarnen skall idag åka ångbåt till Göteborg och bese jubileumsutställningen.
- 27/8 Regnandet ser ut till en besvärlig höst. Igår var många skördemaskiner igång, de första voro avläggare och idag ligger den huggna säden i blöt.
- 20/7 1924 Den nya orgeln invigdes (21300 kr). Det nya kapellet och den nya kyrkogården invigdes även.
- Dec.-maj 25 Mul och klövsjukan härjar i Fleninge.
- 17/9 Vägen i Fleninge by stenas och tjäras. Dyra kostnader.
- 4/4 1926 Klövsjukan kommer tillbaka.
- 24/8 Boupppteckning. Petronella ärver sin bror Granaths hus i Strövelstorp.
- 12/9 Till Malmstens och lyssna på musik och tal från Stockholm i radio.
- 1/10 Flyttning till Strövelstorp.
- 7/10 1927 Vi ställer upp radio hos Emma i Pärstorp. Vi kunde höra biskop Söderblom predika i Skellefteå nya kyrka. Sång och musik från Danmark och Tyskland hördes.
- 24/10 Stor del av Helsingborgs Ångfärjestation nedbrann:
- 21/12 Malmsten här och sätter upp radio.
- 7/5 1928 Monteras värmeledning i huset. Murare Jönsson hjälper.
- 21/1 1929 Mildare väder. Arbetar i bankhuset. Fyra man begynner arbeta på

- kloakledning till nya skolbyggnaden. Arbetet skall kosta 902 kr. Tre kloakbrunnar, gammalt mått 6 alnar djup. Vattenbrunnen är i arbete, kostar 410 kr utom tegel. –Anbuden är nu öppnade och till byggmästare är antagen ingenjör Wilborg för lägsta anbudet 79000 kr och sedan kommer värmeledningen, lyse mm. Det blir nog en byggnad för 125000 kr.
- 29/1 1929 Ett stort slädparti för 100 skolbarn i 25 st slädar. Målet är Ödåkra, Björka, Fleninge, Hasslarp och åter Fleninge. Kaffe och saft serveras i skolsalarna och därefter får barnen leka och dansa ringdans.
- 4/2 1929 Arbete på grundgrävningen av nya Högskolan i Fleninge begynnad.
- 15/2 1929 Idag gick jag till Fleninge. Idag är vägen blockerad. Bilarna sitter mångenstädes fast. 36 ångare lastade med kol är infrusna. Kolpriserna stiger och ransoneringen är begärd i Helsingborg. På Söderslätt är tågen insnöade. Gärds och Albo härad kunde icke hålla ting p g a att tingsmenigheten ej kunde komma fram. I Belgrad blev uppskov med avrättning på 4 dödsdömda banditer p g a att bödeln blev insnöad.
- 31/10 1930 Arbetet med nya skolan i Fleninge klart.
- 18/3 1931 Kropps kyrka brann.
- 11/6 1932 Statsskulden är 2,2 miljarder kr. Hela landet måste komma i konkurs.
- 3/7 Kollekt i Fleninge kyrka till fattiga studenter –60 öre.
- 4/8 Albin Andersson lägger golv i Gunnarlunda skola.
- 22/9 Torsten Kruger häktad och fler med honom kommer.
- 15/12 Pension till A.P. 45,90 kr och Petronella 41,40 kr.
- 2/2 1933 Igår höjdes alla spritvaror med 50 öre per liter. Riksdagen skaffar pengar till statsskulden.
- 10/2 Statsrådet Möller vill avkorta arbetstiden till 42 timmar och samma lön.
- 1/9 1933 Blev kallad av Erik Sonesson att ge upplysning över en gammal grafvård, som hittats i trädgården. Pastor Olsson och Kyrkovärden Filip Rasmusson kom tillstädes –värden är från 1795 och har legat på Fleninge kyrkogård över Per Olsson 10 barn från samma hemman no 15, vilket de härstamma ifrån. Grafvården skall ställas i ordning och få någon vederbörlig plats på kyrkogården (numera intill nordöstra porten).
- 17/6 1935 17 timmars arbete med att klippa häckarna vid Norra skolan gav 6,80 kr.=40 öre per timme.
- 28/8 Arrende för ett tunnland jord betalas 60 kr per år.

Årsskiftet 1936 Höganäs har blivit stad.

27/2 1938 Den nya psalmboken tages i bruk.

25/10

Spriten längste dyrare. Kronor 9.10 för 2 liter.

Det tragiska och orättvisa slutet....

- 11/1 1939 Mor Petronella dör efter tarmoperation.
12/4 Idag arbetar jag i trädgården och har mycket ont i höger fot.
14/4 Uträttar mycket trädgårdsarbete och har mycket ont.
22/4 Höger fot blev amputerad på Engelholms lasarett. Den 18 aug. efter 126 dagar liggande på lasarettet reser jag via Vanförän i Helsing borg hem.
1/9 Begynner de att kriga i Tyskland.
7/9 Får jag en rullstol och kan bese Strövelstorp.

Från februari till juni på Engelholms lasarett. där en varbildning i vänster lår behandlas.

- 19/11 1940 Stor uppvaktning på 80 årsdagen.
25/11 Vänster ben ovanför knäet amputeras.
18/1 1941 Åter till hemmet.
1/5 Flaggorna är högt i toppen. Jag har i natt varit dålig. Syster Stina var här på morgonen.....

Tack, Biskopen för din idoghet och för att vi fått en inblick i livet i Fleningebygden från år 1917 till 1941.

Gunilla Holmberg

Bygg * Färg * Järn * Trädgård
ÖPPET: Måndag-fredag 8.00–18.00
Lördagar 9.00–13.00

Telefon 042-20 58 40

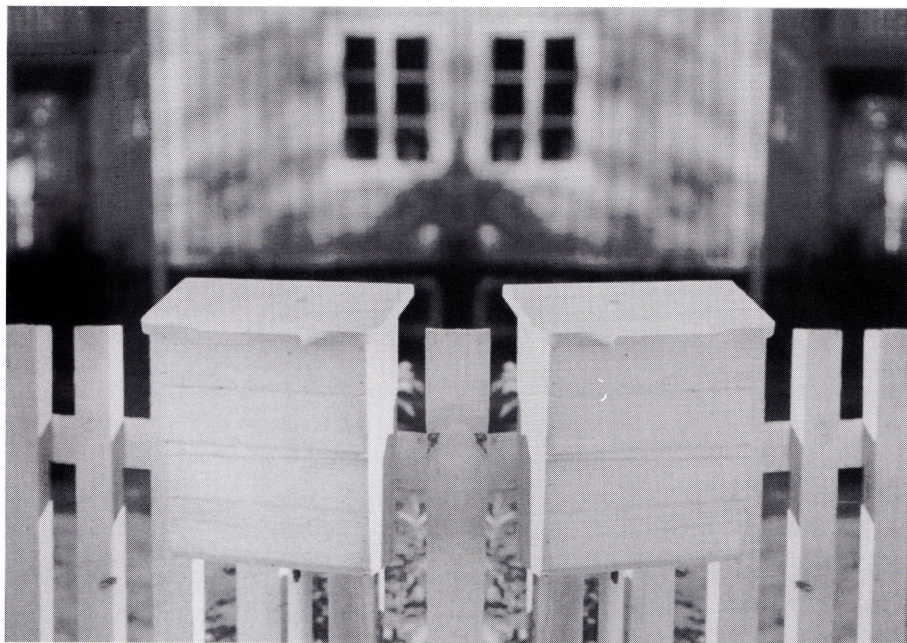
ByggUpp!

BYGGMARKNAD

F.D. Lantmännen och STUGKNUTEN, Feninge

"Jag vill ha bra ränta."

"Bolån handlar inte bara
om räntevillkor."

"När jag behöver pengar är det viktigt att jag får låna till rätt ränta. När månadens räkningar ska betalas är varje hundralapp värd lika mycket.

Husköpet är mitt livs största affär. Då känns det bra att få hjälp i en bank som tänker på helheten. Lånelöftet gör att vi kan slå till direkt och med Låneskyddet har vi skaffat oss en säkerhet mot framtidens ovisshet. Det känns tryggt."

KALLELSE

FLENINGE SLÄKT OCH BYGDEFÖRENING

kallar härmed till ordinarie ÅRSMÖTE i Strövelstorps
bygdegård lördagen den 6 mars kl 18.00

Stadgeenliga ärenden.

Efter årsmötet supé med dans. Gustaf & Anders spelar till 24.00

Anmälan till supén senast den 26 feb. per tel 042-20 42 37
eller 042-20 43 68

Begränsat deltagarantal till supén.

Obs! Årsmötet kl 18.00

STYRELSEN

HEMBYDSDAG

anordnas söndagen den 18 april med Gudstjänst i
Fleninge kl 13.30. Därefter kaffe och underhållning i
Församlingshemmet.

Museet hålles öppet, efter gustjänsten.

Allmänheten hälsas välkommen!

UTFÄRD

Den årliga utfärden för medlemmar och deras
familjer äger rum lördagen den 29 maj 1999.

HELDAGSUTFLYKT.

Buss från Fleninge församlingshem kl 09.00

Anmälan om deltagande per tel 042-20 43 95

MEDLEMSAVGIFT: 50:- per person, 100:- per familj

POSTGIRONUMMER: 7 61 30-4

FLENINGE SLÄKT OCH BYGDEFÖRENING